به بهانه اهدای جایزه صلح نوبل به برنامه جهانی مقابله با گرسنگی

۱۵ تا ۳۵ درصد خانوارهای ایرانی در معرض سوءتغذیه هستند

سعیده علیپور

زیر عکسی از یک کودک اهل خاش که از سوءتغذیه‌ای شدید رنج می‌برد، این طور نوشته: «این دختر می‌توانست زیبا باشد، تپل باشد، سرحال باشد. ولی حالا سوءتغذیه شدید دارد. بدون پدر، با مادر معتادی که از شیر خشک بچه‌اش می‌زند تا مواد بکشد...».

انتشار همین عکس در یکی از صفحات اینستاگرام کافی بود تا خیلی‌ها را به صرافت بیندازد تا برای کمک به این دخترک کاری کنند. این اتفاق افتاد و پس از مدت کوتاهی، عابده که به بهزیستی استان سیستان و بلوچستان سپرده شده بود، جان گرفت و دیگر از صورت استخوانی و چشم‌های گود افتاده‌اش خبری نبود.

گاهی گمان می‌بریم که واژگانی چون «گرسنگی» و متعاقب آن «سوءتغذیه» تنها مختص برخی کشورهای آفریقایی است. اما آمارها نشان می‌دهد هشت استان در ایران به صورت گسترده‌ای با این پدیده مواجه است. بر اساس گزارش فائو: «در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ جمعیت دچار کمبود تغذیه در ایران ۴.۷ درصد بودند». این بدان معنی است که کودکانی همچون «عابده» کم نیستند. آنهایی که شانس آن را ندارند که تصویرشان در شبکه‌های اجتماعی احساسات عمومی را جریحه‌دار کند. آنهایی که همین سوءتغذیه اگر به مرگ زودهنگام‌شان منجر نشود، تبعات فراوان دیگری مثل؛ انواع بیماری‌های مزمن، کاهش ضریب هوشی و... به همراه دارد و هیچگاه به آنها اجازه نمی‌دهد مانند سایر انسان‌ها از یگانه فرصت زیستن، بهره‌مند شوند.

اهدای جایزه صلح نوبل برای مقابله با گرسنگی

امسال آکادمی نوبل در حرکتی متفاوت جایزه صلح خود را در سال ۲۰۲۰ به برنامه جهانی غذای سازمان ملل به خاطر تلاش‌هایش در مقابله با گرسنگی اهدا کرد. برنده این جایزه این بار نه شخص، بلکه برنامه‌ای بود که نظرها را در بسیاری از کشورهای دنیا به پدیده‌ای نه چندان جدید، اما به حاشیه رفته جلب کرد.

بر اساس جدیدترین گزارش سازمان ملل متحد درباره وضعیت امنیت غذایی و تغذیه؛ در حال حاضر حدود ۶۹۰ میلیون نفر یا به عبارتی ۸.۹ درصد جمعیت جهان از گرسنگی رنج می‌برند. بر اساس این گزارش، شمار گرسنگان جهان در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال پیش از آن تقریباً ۱۰ میلیون نفر و نسبت به پنج سال پیش از آن نزدیک به ۶۰ میلیون نفر افزایش داشته است.

آمارهای مندرج در این گزارش همچنین نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۹ حدود ۲ میلیارد نفر از ساکنان کره زمین دسترسی منظمی به مواد غذایی سالم و ایمن، مغذی و کافی نداشته‌اند. افرادی که به واسطه خشکسالی، جنگ سیل یا زلزله با مشکل کمبود شدید غذا مواجه شده‌اند.

کرونا و آثار آن بر سوءتغذیه

به گزارش یونیسف، در پی تاثیر اجتماعی و اقتصادی همه‌گیری جهانی کووید-۱۹، در سال جاری میلادی، شش میلیون و ۷۰۰ هزار کودک دیگر به شمار کودکان زیر پنج سال دچار سوءتغذیه، اضافه می‌شود.

در حالی که ایران در دو سال اخیر با برنامه‌های دولت برای کاهش گرسنگی در استان‌های محروم اقدامات خوبی انجام داده، اما این بار کرونا مانعی بر ادامه موثر این فعالیت بوده، به طوری که زهرا عبداللهی، مدیر کل دفتر بهبود تغذیه جامعه وزارت بهداشت در همین باره گفته است: «تبعات اقتصادی کرونا سبب شده بین ۱۵ تا ۳۵ درصد خانوارها در ایران مصرف اقلام غذایی را حذف کرده یا کاهش دهند». مدیر کل دفتر بهبود تغذیه وزارت بهداشت با تاکید بر اینکه به دلیل تبعات اقتصادی ناشی از کرونا، بحث ناامنی تغذیه و سوءتغذیه بیشتر خواهد شد، گفت: «در حال حاضر، مادران باردار و کودکان زیر پنج سال مبتلا به سوءتغذیه شناسایی شده و به سازمان‌های حمایتی معرفی می‌شوند تا کمک تغذیه‌ای دریافت کنند».

بر اساس آخرین تحقیقات انجام شده از سوی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، حدود یک پنجم کودکان زیر پنج سال سیستان و بلوچستان از مشکل لاغری، کم‌وزنی و کوتاه‌قدی رنج می‌برند که عمده آنها به دلیل کم‌خوری دچار این نقصان‌ها شده‌اند

سوءتغذیه به مثابه کودک آزاری

چندی پیش، سازمان بهزیستی آماری از تماس با اورژانس اجتماعی این سازمان اعلام کرد. بر اساس این آمار ۴۲ هزار تماس با این سازمان مربوط به «کودک آزاری» بود، این در حالی است که به گفته کارشناسان، در تمام دنیا بیش از ۵۰ درصد کودک آزاری‌ها به غفلت از تغذیه و سلامت کودکان مربوط می‌شود. بر این اساس می‌توان انتظار داشت که از این تعداد تماس تلفنی حدود ۲۰ هزار مورد گزارش شده درباره کودکانی بوده که از تغذیه مناسب محروم بوده‌اند. محرومیتی که می‌تواند، عمدی یا سهوی و از روی ناآگاهی یا ناشی از نداشتن دسترسی به مواد غذایی باشد.

بر اساس آخرین تحقیقات انجام شده از سوی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، حدود یک پنجم کودکان زیر پنج سال سیستان و بلوچستان از مشکل لاغری، کم‌وزنی و کوتاه‌قدی رنج می‌برند که عمده آنها به دلیل کم‌خوری دچار این نقصان‌ها شده‌اند.

این در حالی است که کارشناسان بهداشتی معتقدند سوءتغذیه می‌تواند، به اندازه خشونت و بی‌سوادی در جامعه آسیب‌زا باشد.

توسعه بدون غذا ممکن نیست

توسعه پایدار روندی است که بسیاری از دولت‌های دنیا آن را کارآمد و موثر می‌دانند. سیاستی که برای تحقق آن باید پیش‌شرط‌هایی فراهم شود. پیش‌شرط‌هایی که حوزه‌های مختلفی را دربرمی‌گیرد که غذا نیز شامل آن می‌شود. غذا ارتباط غیرقابل انکاری با توسعه پایدار دارد و پیامد خورد و خوراک مناسب می‌تواند سبب پویایی و نشاط در جامعه شود. دکتر ضیاءالدین مظهری، متخصص تغذیه می‌گوید: «لبنیات، غلات، گوشت و سبزیجات، تضمین اولیه‌ای بر سلامتی افراد است. کمبود پروتئین و ریزمغذی‌هایی چون آهن، کلسیم و سایر ویتامین‌ها در کودکان می‌تواند به کم شدن بهره‌هوشی، کم‌خونی، کاهش توانمندی جسمی، کوتاهی قد، و ... منجر شود و در بزرگسالان نیز به شکل خستگی، کم‌کاری، خواب آلودگی و ... بروز کند». بیماری‌هایی که گرچه عناوین کوتاهی دارند، اما آثار مزمن و غیرقابل جبران آنها روی زندگی افراد، خانواده‌هایشان و حتی نسل بعد موثر است. آثاری که گاهی می‌تواند به شکل‌های فرهنگی مثل خصلت‌های یک جامعه درآید. همچنان که شاهدیم، مردمان برخی از نواحی دنیا مثل جوامع آفریقایی به کم‌کاری یا تنبلی و رخوت مثال زده می‌شوند، این در حالی است که این مناطق کمترین میزان دسترسی به مواد غذایی مغذی را دارند و چه‌بسا این خصلت که آن را ناشی از عوامل فرهنگی می‌دانیم، در وهله نخست نشأت گرفته از دسترسی ناکافی به ویتامین‌ها و ریزمغذی‌هاست.

بنابر گزارش منتشر شده از سوی چند انستیتو بین‌المللی سیاست‌های غذایی، سوءتغذیه ویران‌کننده است چراکه سیستم ایمنی بدن را تضعیف کرده و مانع از رشد ذهنی و فیزیکی فرد می‌شود و گاهی جان افراد را می‌گیرد. آنها آثار منفی سوءتغذیه را بر اقتصاد کشورها نیز بررسی کردند و آن را موجب ایجاد چرخه معیوب فقر و تغذیه نامناسب عنوان کردند که رهایی از آن دشوار است.

سوءتغذیه سیستم ایمنی بدن را تضعیف کرده و مانع از رشد ذهنی و فیزیکی فرد می‌شود و گاهی جان افراد را می‌گیرد. تحقیقات نشان می‌دهد سوءتغذیه موجب ایجاد چرخه معیوب فقر و تغذیه نامناسب شده، به طوری که رهایی از آن دشوار است

بشقاب‌های خالی، بشقاب‌های پر

در حالی که در گوشه گوشه دنیا هر روز افراد زیادی به دلیل گرسنگی جان می‌دهند یا در معرض مشکلات سوءتغذیه قرار می‌گیرند که مقدار زیادی از مواد غذایی دور ریخته می‌شود. به همین دلیل در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته دنیا چند سالی است که تلاش‌هایی برای کاهش این دور ریزها و در نتیجه مقابله با گرسنگی انجام شده است. در این باره دکتر احمد قاسم، رئیس انجمن مقابله با گرسنگی می‌گوید: «گرچه به نظر می‌رسد ایران چندان کشور فقیری نیست، اما اینطور نیست و در حال حاضر همه دنیا با بحث بحران آب و کمبود منابع غذایی روبه‌روست. کشورهایی هم که ساختارهای توسعه پایدار در آنها به شکل اصیل و علمی پیش نمی‌رود، بیشتر در معرض تهدید ناامنی غذایی و خشکسالی و بی‌آبی قرار دارند. بر اساس مطالعاتی که انجمن ما انجام داده است، معادل مصرف آب صنعت کل کشور، صرف تولید مواد غذایی می‌شود که در نهایت دور ریخته شده و به هدر می‌رود. این مسئله‌ی بزرگی برای کشوری است که با بحران کم آبی روبروست. این در حالی است که ما در بعضی استان‌ها با بحث ناامنی غذایی در حدی مواجه هستیم که باعث کوتاه قدی بچه‌ها می‌شود. در حال حاضر در مناطق روستایی سیستان و بلوچستان از هر پنج کودک دو نفر در معرض آنمی یا فقر آهن ناشی از سوءتغذیه قرار دارند. بنابراین ایجاد چرخه‌ای که در یک طرفش بتوان مازاد مواد غذایی را جمع‌آوری کرد؛ چه از مراکزی که سرو زیاد غذایی دارند مثل ادارات دولتی، حتی مهمانی‌ها و مجالس و چه مراکزی که تنظیم بازار کشور را به عهده دارند و مجبورند حجم زیادی از مواد غذایی را برای حفظ آرامش در بازار دپو کنند و بعد از گذشتن تاریخ مصرف، آنها را دور بریزند».

به گفته او کشورهایی مثل بنگلادش و هند با ایجاد تشکیلاتی از هدر رفتن این مواد غذایی جلوگیری کرده و بعضی اوقات در چنین پروسه‌هایی در بعضی از شهرهای خود تا ۶۰۰ هزار نفر را غذا می‌دهند. مواد غذایی که در معرض دور ریختن بود و می‌تواند افراد گرسنه زیادی را نجات دهد و از دامن زدن به یک اختلاف فاحش طبقاتی جلوگیری کرد. از سوی دیگر در فرانسه و آلمان و ژاپن نیز در چهار سال اخیر در قوانین مرتبط با اسراف غذا تغییرات زیادی به وجود آمده است. به عنوان مثال در آلمان قانونی تصویب شده که رستوران‌ها و شرکت‌های بزرگ توزیع که مواد غذایی در معرض اتمام تاریخ مصرف را تحویل انجمنی که در این حوزه فعالیت می‌کند ندهند؛ تا ۶۵ درصد جریمه مالیاتی شوند».

گزارش

بررسی دلیل مرگ دانش آموز ۱۱ ساله بوشهری

نداشتن گوشی همراه انگیزه خودکشی سیدمحمد بود؟

در روزهای گذشته خبری در مورد یک دانش‌آموز ۱۱ ساله اهل شهرستان دیر در جنوب استان بوشهر منتشر شد که خود را با طناب، حلق‌آویز کرد.

خیلی زود آگهی ترحیم سیدمحمد موسوی‌زاده در شبکه‌های مجازی و رسانه‌های رسمی دست به دست و این گمانه مطرح شد که او به دلیل نداشتن گوشی همراه و عدم امکان حضور در کلاس‌های آن‌لاین دست به خودکشی زده است. مرگ او به این دلیل بسیاری را به یاد مانی پسر ۱۲ ساله کردی انداخت که در چند هفته اخیر برای تامین بودجه خرید گوشی هوشمند و دسترسی به سامانه شاد کولبری کرده و در تعقیب و گریز ماموران مرزی از کوه افتاده و آسیب جدی دیده بود.

خبرگزاری ایسنا پس از این واقعه تلخ دل‌نوشته‌ای منسوب به معلم سیدمحمد را منتشر کرد که آخر آن نوشته شده بود: «خسته بودم، به خودم گفتم دیگه از تدریس غیرحضوری بدترم داریم؟ روزگار ازین سخت‌ترم هست؟... داشتم عکس‌های فعالیت‌های بچه‌ها در گروه (شاد) را نگاه می‌کردم تا با پیام‌ها کلیپ بسازم.

پیام سیدمحمد را دیدم که می‌گفت؛ اجازه گوشی من خرابه، اجازه گوشی من عکس نمی‌گیره، فیلم ارسال نمی‌کنه... دیروز آقای مدیر بهم زنگ زد و گفت سید محمد از دنیا رفته و من الان نشستم پای گروه بدون تدریس، بدون تکلیف... از این به بعد کی وسط تدریس ریاضی بپره و بگه من گوشیم خرابه، کی بعد از وویسای روخوانی فارسی بچه‌ها بگه من نمی‌تونم وویس بذارم. کی بعد از کنفرانس‌های مطالعات بچه‌ها بگه خانم معلم عزیزم من چطوری فیلم ارسال کنم؛ الان کی و چطوری منو آروم کنه و الان میفهمم که روزگار ازین سخت‌تر هم هست؛ سخت‌تر از نداشتن گوشی، نداشتن صاحب گوشیه».

با این حال آموزش و پرورش خودکشی این دانش‌آموز به دلیل دسترسی نداشتن به تلفن همراه و کلاس‌های مجازی را رد کرده و گفته از فروردین ماه یک گوشی توسط مدیر مدرسه در اختیار او قرار داده شده و او تا آخرین ساعات پیش از اقدام به خودکشی نیز در شبکه شاد فعالیت داشته است.

در این اطلاعیه روابط عمومی آموزش و پرورش شهرستان دیر آمده است:

«در پی انتشار خبری مبنی بر خودکشی دانش‌آموز ۱۱ ساله ساکن شهرستان دیر به دلیل نداشتن گوشی تلفن همراه و عدم امکان حضور در کلاس‌های آنلاین، به اطلاع می‌رساند: «تامبرده از روز بازگشایی مدارس در ۱۵ شهریور ماه تا روز حادثه بنا به درخواست ولی دانش‌آموز با توجه به شرایط متاثر از کرونا در مدرسه حضور نداشته و کار آموزشی خود را از طریق شبکه شاد با تلفن همراهی که توسط شخص مدیر مدرسه در فروردین ماه ۹۹ به ایشان اهدا شده بود، تا آخرین ساعات روز حادثه در سامانه شاد به صورت فعال و در کلاس‌های درس مجازی آنلاین انجام می‌داده که تمامی مستندات، اعم از فایل‌های صوتی، تصویری و تکالیف و تمرین‌های درسی دانش‌آموز در گروه درسی موجود است».

اما رکنا به نقل از مادر این دانش‌آموز ۱۱ ساله آورده است: «مدیر مدرسه می‌گفت که می‌خواهد به محمد و ۲ دانش‌آموز دیگر گوشی تلفن همراه بدهد اما این وعده عملی نشده بود». او مدعی است که دلیل مرگ پسرش نداشتن گوشی همراه برای دسترسی به کلاس‌های آن‌لاین بوده است.

دیروز نیز سید حسن الحسینی، مشاور وزیر آموزش و پرورش و مسئول شبکه شاد به ایلنا گفت که ابزار آموزش مجازی در بازار وجود ندارد، چرا که فقط حدود ۸۰ هزار تبلت در سال تولید می‌شود.

این در حالی است که گوشی‌های هوشمند وارداتی نیز با قیمت‌های بالای ۵ میلیون تومان قابل تهیه است و بسیاری از دانش‌آموزان کم‌بضاعت یا به این ابزار دسترسی ندارند یا اینکه مجبور به استفاده از گوشی‌های دست دوم و بعضا ناکارآمدی هستند که از سوی مدرسه تهیه و برای پیشبرد تکالیف به آنها داده می‌شود.

این در حالی است که با شیوع کرونا و تعطیلی مدارس مهمترین ابزار آموزشی همین گوشی‌های هوشمند است. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان آموزشی، با برگزاری آن‌لاین کلاس‌های آموزشی، بیشترین آسیب را خانواده‌های کم برخوردار می‌بینند و در آینده باید شاهد ترک تحصیل گسترده این گروه باشیم.

از گوشه و کنار

رکوردشکنی دوباره کرونا در کشور با ۲۷۲ فوتی

دیروز آمار مرگ و میر ناشی از کرونا بار دیگر در کشور رکورد شکست به طوری که به گفته سخنگوی وزارت بهداشت در شبانه روز گذشته ۲۷۲ تن از هموطنان به دلیل این بیماری جان خود را از دست دادند. به گفته او در روز یکشنبه تا دوشنبه ۴ هزار و ۲۰۶ بیمار جدید مبتلا به کووید ۱۹ در کشور شناسایی و دو هزار و ۶۳ نفر از آنها بستری شدند. در حال حاضر مجموع بیماران کووید ۱۹ در کشور به ۵۰۴ هزار و ۲۸۱ نفر و جانباختگان به ۲۸ هزار و ۸۱۶ نفر رسیده است. در عین حال دیروز مینو محرز، عضو کمیته علمی ستاد ملی مقابله با کرونا هشدار داده است که در صورت تداوم شرایط فعلی، قطعا میزان مرگ و میرهای ناشی از بیماری کرونا در ایران افزایش می‌یابد. او گفت: تخت خالی برای بستری مبتلایان جدید وجود ندارد و حتی ممکن است بیماران برای بستری در نوبت قرار گیرند. حتی برخی بیمارستان‌های خصوصی نیز ظرفیت‌هایی را برای بستری بیماران مبتلا به کرونا اختصاص داده‌اند.

شناسنامه‌ای برای فرزندان دارای مادر ایرانی و پدر خارجی صادر نشده

احمد میدری، معاون رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با بیان اینکه تدوین و تصویب قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی و مردان خارجی پنج سال در دولت اول و دوم روحانی طول کشید، گفت: این روند از طریق این قانون اصلاح و آیین‌نامه نوشته شد و به تصویب رسید؛ اما در طول شش ماهی که از تصویب قانون می‌گذرد هنوز مواردی نداریم که شناسنامه صادر شده باشد.

محکومیت معلم تهرانی به ۴۵ ضربه شلاق

بنا به تصویر رای صادره مجتمع قضایی کاکنان دولت، رضا نهضت یکی از معلمان آموزش و پرورش مدارس تهران با شکایت محسن حاجی میرزایی و ترکمن الله‌یار، معاون وزیر در دادگاه کیفری تهران به ۴۵ ضربه شلاق محکوم شد. بنا به این گزارش جرم این معلم «توهین به مقامات» از طریق ترسیم کاریکاتور و انتشار آن در کانال تلگرامی بوده است. گفتنی است از زمانی که این حکم اعلام شده، بسیاری از معلمان از سراسر کشور در ابراز همدردی با معلم محکوم، در شبکه‌های اجتماعی آمادگی خود را برای تحمل ضربات شلاق وی اعلام کرده‌اند.

گرداندن اراذل و اوباش با حکم قضایی است

فرمانده انتظامی تهران بزرگ درباره انتقادات مطرح شده علیه پلیس پس از گرداندن اراذل و اوباش در تهران، گفت: مردم باید این را بدانند که پلیس تمام اوباشگران را در خیابان نمی‌گرداند و تنها افرادی که اقدام به قدرت‌نمایی و زورگیری و سلب آرامش و آسایش مردم کرده و بر جرم خود اصرار داشته باشند در خیابان گردانده خواهند شد.

سردار حسین رحیمی با بیان اینکه پلیس این اقدامات را با حکم مرجع قضایی و نه به دلخواه خودش انجام داده است، گفت: ذات این افراد اوباشگری، گردن کلفتی، عربده‌کشی، قداره‌بندی، اخاذی از مردم یک محل و دست‌درازی به نوامیس مردم بود و آنچه که انجام شده برای تادیب آنها بوده است. این افراد در یک محله به نوامیس مردم تعرض کرده بودند، از کسبه و شهروندان باجگیری می‌کردند و اقداماتی از این دست که بسیار است. نمی‌توانیم با این افراد که قبلا هم دستگیر شده اما رفتار خود را اصلاح نکرده‌اند همان رفتاری را داشته باشیم که با یک سارق داریم.